

EL LLENGUATGE

El datiu plural

La forma del pronom datiu (complement indirecte) de tercera persona del plural és *els*, que revesteix també les formes *ls* i *los*, d'acord amb la posició que ocupa: *Els vaig dir que no*, *Conventia escriure'ls una carta*, *Es va decidir a telefonar-los*. Aquesta forma, *els* (amb les variants indicades) és l'única admesa per la normativa vigent, malgrat que en alguns parlars coneixen un ús tradicional d'altres formes, especialment el conjunt *els hi*, que era l'habitual, fins ara, en el parlar de Barcelona i d'una bona part del nostre domini lingüístic, i que pot ésser certament explicat amb bones raons filològiques que el diferencien d'un simple ús vulgar. Però, com hem dit, la normativa el rebutja i cal, per tant, prescindir-ne si hom s'hi vol subjectar.

Però el conjunt *els hi* no és pas l'única concurrència que ha de sofrir avui la forma normativa *els*, datiu de la tercera persona del plural. Ja vam comentar fa cosa de sis anys la introducció en el llenguatge parlat, especialment dels barcelonins, i dels mitjans de comunicació oral —ràdio i televisió— de la forma analògica *lis*, és a dir, obtinguda amb la simple addició d'una *s*, marca del plural, a la forma del datiu singular *li*: «*Lis diré que no*». Tal com deïem, seguint Moll, aquesta forma s'usa tradicionalment a les Balears, especialment a Menorca, però únicament en posició postverbal, però no és pas emparant-se en aquest ús restringit que hi recorren avui molts barcelonins i que alguns locutors ens etziben frases com «Tot seguit *lis* oferim un programa informatiu».

La darrera novetat, en aquesta mena d'atacs contra l'ús preceptiu del datiu de tercera persona del plural, consisteix en la utilització d'una forma específica per al femení. Com se sap, les formes de datiu, tant del singular com del plural, són les mateixes per als dos gèneres: tant diem *Els diré que vinguin referint-nos a ells com a elles*. Però ja hi ha qui, qui sap si amb l'estranya dèria de «desmasculinitzar» el llenguatge, és capaç d'escriure «*Les diré que vinguin*» (o bé «*Les hi diré que vinguin*») quan es refereix a un personal femení. I talment com avui han esdevingut més o menys usuals fórmules com *Benvolgut/da amic/amiga*, que permeten que ningú no se senti exclòs, per raons de sexe, de l'amistat benvolent que expressen, correm perill que ho esdevinguin frases com «*Els/les preguem que...*», disbarat magnífic, que potser a algú semblarà una troballa.

Albert Jané